

Plyn chceme nakupovat společně

Česko bude během svého předsednictví podporovat debatu o rozšíření Evropské unie o Ukrajinu. „Mají-li se uprchlíci vrátit domů, potřebují garanci toho, že země bude směřovat pozitivním směrem,“ říká ministr pro evropské záležitosti **Mikuláš Bek** (STAN).

IVETA KRÍŽOVÁ

LN S jakými prioritami vstoupí Česko do svého předsednictví?

Ve všech prioritách se zrcadlí důsledky války na Ukrajině. První prioritou je řešení důsledků uprchlické krize a poválečná obnova Ukrajiny. Tato problematika je pro nás zcela zásadní, ovlivňuje dění ve všech ostatních oblastech. Druhá priorita se bude týkat energetické bezpečnosti, třetí obranné kapacity EU a kyberbezpečnosti, čtvrtá strategické odolnosti evropské ekonomiky. Tam se budeme hodně věnovat oživení vztahů či projednávání smluv o volném obchodu, například s Novým Zélandem, Austrálií a některými jihoamerickými zeměmi. Poslední oblast se zaměří na odolnost demokratických institucí. Kromě plurality médií a diskusí o právním státu v EU se budeme snažit nastolit i nová témata, třeba vymáhání sankčních mechanismů v Evropě nebo pronásledování válečných zločinů.

LN Kvůli Ukrajině se prý musely priority přepisovat. Co z nich vypadlo?

Ne snad vypadlo, ale spíš jsme museli změnit úhel pohledu. Třeba na otázky zelené tranzice. Nová situace vytvořila pro předsednictví jednodušší pozici, debata je teď o poznání méně politicky vyhocená než před válkou nebo na jejím počátku, kdy zaznívaly hlasy, že Green Deal je mrtev. To bylo velmi nerealistické a nezodpovědné, protože to šifilo mezi podnikateli zmatek. Velmi rychle se naopak ukázalo, že dojde k urychlení některých kroků právě proto, že panuje politická shoda na tom, že je třeba ukončit odběr fosilních paliv z Ruska.

Dnes navíc panuje shoda, být ne úplná, na tom, že je nezbytné urychlit budování kapacit obnovitelných zdrojů, zároveň panuje i porozumění pro to, že máme-li se v dohledné době odstříhnout od ruských zdrojů, bude nezbytné o něco déle provozovat některé uhelné zdroje.

LN Takže uhlí zůstane na evropské scéně i po roce 2038?

Uhlí prostě zůstane o něco déle třeba v oblasti centrálního vytápění. Pro země, jako je Česká republika, prostě není možné hned nahradit chybějící plyn jinými zdroji. Strategická rezerva i uhelných zdrojů je proto logická.

LN Máte odhad, o kolik let by se uhlí mohlo prodloužit?

Ministerstvo průmyslu brzy předloží vládě návrh strategie, která by měla popisovat na nejbližších pět let cestu k osvobození od ruských zdrojů na základě odborné expertizy. Takže čekám, že se tam objeví i nějaké časové rámce.

LN Česko bude stát v čele EU zrovna v době, kdy se energetiky podkopaná sedmadvacítka bude chystat na příští zimu. Co od ní čekat?

Evropská komise předložila návrh balíčku opatření, který se jmenuje REPower EU, měl by usnadnit situaci členských zemí při přípravě na nadcházející zimu a zároveň by měl najít finanční prostředky pro zlepšení situace v dalších letech. Rýsuje se možnost společných nákupů plynu, což by mělo vést třeba ke snížení cen. Předpokládám, že návrh bude projednáván velmi rychle v Evropském parlamentu i v Radě EU. České předsednictví bude mít na starosti právě finalizaci toho balíčku. Pak jsou tu národní řešení, která si hledají jednotlivé státy. V našem případě došlo k významnému pokroku v plnění zásobníků plynu. Domácnosti se určitě nemusí bát, že by příští zimu mrzly. Nicméně důležité je najít i dostatečně velkou kapacitu dodávek pro průmysl, protože ten by byl první obětí případných regulací. Na tom se v případě Česka pracuje velmi intenzivně se zeměmi, jež mají možnost přímého importu zkpalného plynu. Vyjednáváme o tom s Nizozemskem, Německem či Polskem.

LN Zmínil jste společné nákupy plynu. Lze si představit podobný model jako při nákupu proticovidových vakcín?

Do jisté míry ano, byt se počítá s tím, že vzniknou jakési clustery, které jsou technologicky a infrastrukturně propojeny. Hledá se tak například řešení pro země, jako je Bulharsko a okolí, jeden cluster pro společné nákupy vzniká v Pobaltí, teď se jedná o podobném ve střední Evropě. Předpokladem je, že clustery by mohly společně vystupovat na trhu a snažit se tím pádem dosáhnout výhodnějších cen.

LN Start předsednictví je za dveřmi. Jak bude vypadat váš 1. červenec, tedy první předsednický den?

V Litomyšli se uskuteční jednání vlády s Evropskou komisí, ve-

Raději Skandinávie než Visegrád. Mikuláš Bek není fanoušek „vé čtyřky“,

FOTO MAFRA - JAKUB STADLER

čer se tam odehraje koncert České filharmonie, jehož by se měli zúčastnit i členové Komise. Mám radost, že první den tak bude mít i výraznou kulturní dimenzi a pochlubíme se tím nejlepším, tedy českou hudbou. Jsem navíc rád, že se první velká akce předsednictví uskuteční mimo Prahu – a jak vzhledem ke složení vlády i žertujeme, je pěkné, že je to skoro na moravské hranici.

LN Největší akcí předsednictví však bývá summit – už se ví, jaký Česko nakonec uspořádá?

Vzhledem k mezinárodní situaci je logické, že fixace tématu i případná zahraniční účast musí zohlednit aktuální vývoj. Byli bychom nejraději, kdyby hlavním hostem summitu byl ukrajinský prezident Volodymyr Zelenský, ale zároveň na základě jednání s jeho poradci vím, že určitě nepouští Ukrajinu, pokud nebude válka ukončena. Tedy budeme vyčkávat, jak se bude vyvíjet situa-

ce na Ukrajině přes léto. Zároveň ale víme, že summit musí mít nějakou vlastní evropskou agendu. A tou bude s největší pravděpodobností energertická bezpečnost. Bude to před zimou, která bude nejtěžší zimou v historii Evropy. Bude to téma, které nebude zajímat jen lídry, ale každého občana.

LN Termín a místo summitu jsou jasné?

Na 99,9 procenta to bude první říjnový týden na Pražském hradě.

LN Jak hodnotíte končící francouzské předsednictví?

Je zcela jasné, že předsednictví nastupovalo s poměrně výraznými ambicemi a podle očekávání je jeho průběh významně spolupůsobán politickou situací ve Francii, tedy prezidentskými a parlamentními volbami. Hodně aktivity se proto koncentrovalo do prvních měsíců. Nám jako předsednické zemi patrně Francie odkáže

zahájení debaty o změnách v institucionálním uspořádání EU, které Francie žádá.

LN Česko by institucionální změny podpořilo?

Českou politickou reprezentaci o tom čeká vážná debata. Dlouhodobě jsme advokáty rozšiřování. A jsem přesvědčený o tom, že pokud česká vláda chce dosáhnout nějakého pokroku v rozšiřování, musí hledat cestu k nějakému kompromisu v rozhodovacích procesech v EU. Nemyslím si, že jsou k tomu nutné změny smluv, ale považuji za zcela potřebnou debatu o tom, že v některých oblastech by bylo možné hlasovat kvalifikovanou většinou.

LN Pro rozšíření byste byl pro jednomyslnost, nebo kvalifikovanou většinu, tedy 55 procent států a 65 procent obyvatel Unie?

Umím si představit, že rozšíření bude hlasováno kvalifikova-

nou většinou. Pro některé státy to ale může být červená linie, za kterou nebudou chtít jít. Potřebujeme o tom věcnou debatu, která nyní ve světle ruské agrese bude o něco jednodušší, než tomu bylo před půl rokem.

LN Jak konkrétně budete lobbovat za kandidátský status pro Ukrajinu, který česká vláda velmi podporuje?

Už to děláme od začátku války velmi intenzivně na všech fórech. Bilaterálně jsem se setkal se svými protějšky, vždy jsem se snažil racionálně argumentovat a zdůrazňovat, že kandidátský status a standardní cesta rozšiřování bez zkratk jsou pro Ukrajinu nejlepší. A zároveň je to cesta, jak do budoucna řešit uprchlickou krizi.

Mají-li se uprchlíci vrátit domů, potřebují garanci toho, že země bude směřovat pozitivním směrem. A to kandidátský status nepochybně zaručuje. Na jihu Evropy také dobře rozumí argumentu, že stabilizace Ukrajiny má význam i pro snižování rizika hladomoru v afrických státech. Jižní státy Evropy se totiž velmi obávají případné další migrační vlny z Afriky právě v důsledku hladu.

LN Ruská agrese na Ukrajině zpočátku zviditelnila střední Evropu. Chopila se podle vás své šance zviditelnit se v EU?

Nepochybně dnes hraje tato nová část Evropy mnohem výraznější roli než před rokem či dvěma, na druhou stranu budme realisté – úplně to nepřekreslí ekonomickou a mocenskou mapu Evropy. Polsko je sice velkou evropskou zemí se silným politickým poselstvím, ale EU bude určitě i v následujících letech velmi výrazně ovlivňována spoluprací Francie a Německa. Dnes navíc hraje výraznější roli i Itálie.

LN Východní region trpí i tím, že často není jednotný. To dokazují i neustálé otazníky visící nad budoucností visegrádské čtyřky. Vy sám jejím velkým fandou nejste.

On jednotný není ani západ, sever či jih. To si nemusíme vyčítat. Ale abych se vyjádřil k V4: opravdu nejsem jejím velkým fanouškem. V4 je pojem, se kterým jsou spojeny mýty. Například takový, že je to něco podobného jako Benelux. Ale není nikdy nebylo a nebude. Pro českou evropskou politiku je důležité pěstovat co nejvíce spojení tam, kde máme blízké zájmy. Třeba ve vztahu k Izraeli může být naším spojencem Řecko. Ve vztahu k jádru zase Francie a Finsko, o volném obchodu si budeme notovat se Švédy a Dány. Musíme si zvyknout, že jsme normální země, která hledá spojení i jinde. Na tom není nic divného.

Mendelova univerzita přišla o část akreditace

PRAHA Mendelova univerzita v Brně přišla kvůli pochybením o institucionální akreditaci pro doktorské studium ekonomických oborů. Rozhodl o tom Národní akreditační úřad. Informaci potvrdil zástupce úřadu Jiří Smrčka. Univerzita si tak podle něj v doktorském typu studia pro ekonomické obory už nebude moct schvalovat nové studijní programy sama. Týdeník Hrot v dubnu upozornil, že mezinárodní antiplagiátorská platforma VroniPlag v minulých měsících odhalila shody v textech disertačních prací několika rakouských komunálních politiků, kteří úspěšně ukončili doktorské studium na Provozně ekonomické fakultě Mendelovy univerzity. Úřad pak na fakultu poslal kontrolu. **čtk**

Děti z Ukrajiny čeká sobotní škola

MARKÉTA RIZIKYOVÁ

PRAHA Ministr školství Petr Gazdík (STAN) jedná se svým ukrajinským protějškem o tom, že by u nás mohli děti-uprchlíci chodit v sobotu do škol a využít tak třídy, které budou tou dobou volné. „Ukrajinská strana by chtěla, aby jim byla dána možnost přístupu do škol v sobotu. Tam by mohla probíhat společná ukrajinská distanční výuka,“ řekl včera Gazdík na schůzi školského výboru. O tom, jak konkrétněji si to ukrajinská strana představuje, budou ještě diskutovat. Následně se chce Gazdík obrátit na kraje a Ukrajině vyhovět.

Současně ale ministr zdůraznil, že prioritou resortu je i nadále integrace uprchlíků do českých škol, jak to doporučují odborníci

i mezinárodní zkušenosti. To ostatně reflektuje i novela takzvaného lexu Ukrajina, kterou včera zrychleně v režimu legislativní nouze schválili poslanci. Podle ní mohou od září vznikat ukrajinské třídy jen v nezbytně nutných případech a po nezbytně nutnou dobu. V těchto třídách budou moci učit ukrajinskí pedagogové. Škola by ale měla zajistit, aby se uprchlíci co nejvíce potkávali s českými žáky. Třeba na společné výuce tělesné nebo výtvarné výchovy, školních akcích, ve školní družině a podobně.

Ministerstvo školství (MŠMT) si přesto uvědomuje, že v některých regionech, hlavně v Praze a jejím okolí, v Plzni či v Brně, k plné integraci hned od začátku školního roku zřejmě nedojde. Tyto lokality jsou totiž mezi

uprchlíky nejoblíbenější a nejvíce se do nich stěhují.

Do tříd všichni povinně

Poslanec Ivo Vondrák (ANO) na jednání školského výboru, které předcházelo plénu, neuspěl s návrhem zařadit do lexu Ukrajina možnost, aby si uprchlíci mohli vybrat, jestli se budou chtít vzdělávat v českých školách, nebo distančně. Na základní školy se totiž podle údajů ze začátku května zapsalo a integrovalo jen 38 procent Ukrajinců odpovídajícího věku, kteří se v Česku zaregistrovali. Od září by ale měli do školy začít chodit všichni, kdo v Česku pobývají minimálně 90 dnů. Podle Vondráka existuje velká skupina uprchlíků, kteří se chtějí co nejrychleji vrátit na Ukrajinu a o integraci nestojí. Proto by jim

mělo Česko vyhovět a umožnit, aby se vzdělávali formou distanční výuky, kterou zajišťuje Ukrajina.

To ale Gazdík i jeho náměstkyň Pavla Katzová odmítli. Nikdo totiž neví, jak dlouho bude válka na Ukrajině trvat. A čím déle bude Česko integraci cizinců odalovat, tím hůře to podle Katzové může pro stát skončit. „Každý další měsíc, kdy děti necháme v sociální izolaci bez možnosti adaptovat se na českou společnost, je obrovské riziko i pro českou společnost,“ upozornila.

Vyřazení žáků ze školy

Lex Ukrajina má pomoci školám ještě s jednou věcí. Doposud se totiž musely občas potýkat s tím, že se ukrajinská rodina přestěhovala buď do jiného kouta republiky za

volným pracovním místem, nebo do zcela jiné země, a nedala do školy vědět. V případě, že rodiče dítě ve škole neomluví a nejsou k sehnání na telefonu ani e-mailu, musí ředitel školy informovat policii a upozornit na podezření ze zmizení dítěte. Uprchlík přitom už může být dávno zapsaný na nové škole.

Do novely proto přibyl paragraf, podle kterého může škola žáka vyřadit ze školy, pokud minimálně 15 vyučovacích dnů nepřijde do školy a nedoloží důvody své nepřítomnosti. MŠMT má navíc podle úpravy možnost požadovat po škole údaje o cizincích z jejich dokumentace nebo školní matriky. Ty pak může sdílet s ministerstvem vnitra, policií, ministerstvem práce a sociálních věcí či s úřadem práce.